Nº. 2060. 1½ C. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 1 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 31 Januarij.

Ontwerp van Wet tot regeling van het Armbestuur.

X.

Overgaande tot de beschouwing van het tweede hoofdstuk der wetsvoordragt, is het noodig de artikelen-zelve, waarin zich het systeem der Regering krachtigst uitspreekt, onder de aandacht te brengen van onze lezers. Zij zijn de artt. 20 en 21 en luiden aldus:

»Art. 20. De ondersteuning der armen wordt, behoudens de verdere bepalingen dezer afdeeling, overgelaten aan de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid.

»Art. 21. Geen burgerlijk bestuur verleent onderstand aan armen dan na zich, voor zoo veel mogelijk, te hebben verzekerd, dat zij dien niet van kerkelijke of bijzondere instellingen van weldadigheid kunnen erlangen."

In het eerste der aangehaalde artikelen konstateert de Regering, dat het van de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid vooral is, dat de hulpbehoevende ondersteuning verwachten mag. De wijze, waarop de Regering de beginselen ontwikkelt, van welke zij bij 't formuleeren van dit art. is uitgegaan, is te opmerkelijk, dan dat wij niet de gansche daartoe betrekkelijke plaats uit de Memorie van toelichting zouden overnemen.

»Het groote gewigt dezer bepaling, aldus de Regering, is niet te ontkennen. Zij ontheft, in overeenstemming met de beschouwingen in het eerste gedeelte dezer memorie ontwikkeld, en in verband met den verderen inhoud der wet, de besturen der kerkelijke instellingen van weldadigheid van alle banden, die de thans bestaande wettelijke voorschriften haar opleggen, met betrekking tot de regeling van het domicilie van onderstand en de urmlastigheid der armen. Die besturen zullen dus, wordt dit ontwerp wet, voor het vervullen harer roeping zich slechts hebben te regelen naar de voorschriften der bevoegde Kerkbesturen.

»De Regering ontveinst zich in geenen deele, dat die vrijheid verderfelijke gevolgen zou kunnen na zich slepen, indien de Kerk haar misbruikte, door zich, om gezochte redenen en met min edele bedoelingen, te onttrekken aan de verzorging der armen, die werkelijk behooren tot het getal van hen, tot wier ondersteuning de kerkelijke instellingen bestemd zijn.

»Zij meent evenwel gunstiger te mogen denken over de in Nederland bestaande besturen der Kerk en der kerkelijke instellingen van weldadigheid, en zij heeft gemeend dat de vrees voor dit misbruik ongegrond is.

»Veeleer vertrouwt zij, dat de toegekende vrijheid de ledematen tot ruimere bijdragen aan die kerkelijke instellingen zal aansporen, en dat hare besturen meer en meer pogingen zullen aanwenden om de armen, door het betoonen hunner zorg, bij toeneming aan de Kerk te verbinden, en alzoo het getal te verminderen dergenen, voor wie, als door de Kerk afgewezen, geene andere toevlugt overblijft, dan zich tot het burgerlijk bestuur te wenden."

Wij meenen, zij 't ook maar ter loops, op deze merkwaardige woorden de opmerkzaamheid met bijzonderen nadruk te moeten vestigen. De Regering verklaart de kerkelijke liefdadigheid volkomen vrij te willen laten; doch verwacht nu ook dat de voor de armen bestemde gelden hun onder geenerlei voorwendsel zullen onthouden worden, maar dat zij op de best mogelijke wijze onderstand zullen vinden, wat de ledematen der verschillende gemeenten moge opwekken de instellingen van kerkelijke liefdadigheid ruimschoots te onderstennen, opdat weldra schier alle armverzorging bij die instellingen kunne berusten: wij repliceeren daarop voor onze geloofsgenooten en in 't gevoel der innigste overtuiging, dat zij, voorwaar, niet in gebreke zullen blijven aan de verwachtingen der Regering te beantwoorden. Hunne antecedenten — de Regering heeft de stukken in handen waaruit het blijkt — strekken haar daarvoor ten waarborg. Het strenger toezigt, waaraan hunne liefdadigheidsinstellingen, onder het tegenwoordig kerkelijk bestuur, onderworpen kunnen en zullen zijn, maakt alle verkeerde praktijken, zelfs nog minder dan vroeger, mogelijk. En wat den liefdadigen zin onzer geloofsgenooten aangaat, het zoo krachtig bij hen oplevende geloof zal, voorzeker, de christelijke liefde in steeds toenemende mate doen bloeijen in hun midden. Voor de andere in Nederland bestaande kerkgenootschappen kunnen wij ons, het spreekt van zelf, niet op gelijke wijze borg stellen als voor de Katholieken. Voor hen echter durven wij instaan. Mogen zij, die als de tolken van de andere kerkgenootschappen optreden, het, met gelijke vastheid van overtuiging, ook voor de hunnen doen!

Op art. 20 volgt nu echter art. 21, tegen welk artikel wij gegrond bezwaar hebben. Dat bezwaar, wij hebben het reeds herhaaldelijk uitgesproken en van meer dan eene zijde is het gebleken, dat onze opvatting ook die van bijna allen is, die zich ernstig met het belangrijk thans besproken wetsontwerp bezig houden. Dat art. neemt toch met de eene hand terug, wat een oogenblik te voren met de andere hand gegeven was. Wij verschuiven, wegens plaatsgebrek, de ontwikkeling van deze stelling tot morgen.

Men schrijft uit Weenen, 21 Januarij, aan de *Frankforter Zeitung*, dat de baron van Heeckeren, minister der Nederlanden, dien dag aan den graaf von Buol eene nota van zijn gouvernement heeft ter hand gesteld, welke eene verklaring behelst omtrent de politiek die het ten rigtsnoer heeft genomen, met het oog op de thans dreigende verwikkelingen. Het Nederlandsche gouvernement moet daarin verklaren, dat het zal voortgaan in de gedragslijn, die het tot dus verre heeft in acht genomen, dewijl de vriendschapsbetrekkingen, die tusschen de Nederlanden en al de overige Staten van Europa bestaan, [illegible] zulke ongewone maatregelen ligtelijk door eene of andere der partijen verkeerdelijk zouden kunnen worden uitgelegd, en aanleiding geven tot een konflikt, dat het gouvernement steeds heeft getracht te vermijden. — De Weener korrespondent voegt daaraan toe, dat naar alle waarschijnlijkheid zijn gouvernement en de overige gouvernementen omtrent deze mededeeling hunne tevredenheid zullen te kennen geven. Men zou het niet met een goed oog hebben aangezien, als de Nederlanden zich hadden aangesloten aan de neutraliteits-verklaring van Zweden en Denemarken, omdat de redenen, die beide deze Staten tot zulke verklaring hebben genoopt, voor de Nederlanden niet bestaan.

Ziehier het stuk dat de *Grondwet* van den auteur van de »*April-beweging*" als voorloopig antwoord aan de *Nederlander* en Professor Mulder heeft ontvangen:

»Met zeer groote verbazing — welk ander woord zal ik kiezen? las ik het schrijven van den Hoogleeraar Mulder in *de Nederlander*.

»»Ik ben *geheel* vreemd aan de wording of zamenstelling van het bedoelde adres," wordt daarin gezegd, *geheel* vreemd aan *alles*, wat het in het leven riep, aan *alles* tot in elke bijzonderheid toe."

»Ik meende van zeer nabij — ofschoon juist niet door verraderlijke »afluistering" — het tegendeel te weten.

»Dat ik met de feiten, door mij in *de Grondwet* (Nº. 203) meêgedeeld, uit den aard der zaak alleen door middel van anderen, en niet uit eigen aanschouwing, kon bekend zijn, behoeft wel naauwelijks herinnerd te worden. Mijne kennis *moest* uit afgeleide bronnen zijn geput.

»Maar van welken aard waren die afgeleide bronnen, waaruit ik putte? Wie waren die »anderen," op wier omstandige en herhaalde mededeelingen ik meende te mogen vertrouwen? Waren het personen, die met hartstogtelijken ijver zich tegen de April-beweging hadden aangekant? Zoo ja, het zou met regt overgroote partijdigheid mogen heeten, dat ik hun berigten onvoorwaardelijk had geloofd en als historische waarheid aan het Nederlandsch publiek meêgedeeld. Maar wanneer het nu eens bleek — en ik maak me sterk, dat in ieder geval te bewijzen — dat het personen waren die zich midden in den stroom der April-beweging hebben geworpen, en die door hunne persoonlijkheid en eigenaardige stelling de toedragt der zaak tot in de kleinste bijzonderheid konden kennen?

»Ik had gewenscht, om velerlei redenen gewenscht, den naam mijner berigtgevers niet te noemen. Het gaat niet langer. Mijn goede trouw wordt verdacht. Ik wensch mijne tegenstanders — ook den heer Mulder — te doen zien, dat het *mij* niet te doen is om feiten te verwringen." De *mogelijkheid* bestaat — ik moet het, na het schrijven van den heer Mulder, gelooven — dat ik misleid ben. En in *dat* geval zal men mij bereid vinden om openlijk en volledig te herroepen, wat ik omtrent het deelgenootschap van den heer Mulder aan het ontstaan van het Utrechtsche adres in *de Gids* en *de Grondwet* heb geschreven. Ik wensch, in dat geval, tegelijker tijd te bewijzen door het gezag en den naam mijner berigtgevers, dat ik te goeder trouw heb *gedwaald* — dat mij door *politieke tegenstanders* de toedragt der zaken is meêgedeeld *volkomen gelijk ze door mij in de Grondwet is uiteengezet.* Ik wensch te bewijzen één van beiden: of dat de heer Mulder uit overgroote nederigheid nu een eer weigert, die hem billijkerwijze toekomt; of dat ik door een berigtgever, die geacht mogt worden een bevoegd kenner te zijn, maar die dan zelf zonder twijfel is misleid, op een dwaalspoor ben gebragt.

»Naauwkeurig, vernieuwd onderzoek vordert tijd. Men gunne mij daarvoor één, misschien twee, weken. Langer zal een stellig antwoord op het schrijven van den heer Mulder — hetzij in ontkennenden, hetzij in bevestigenden zin — naar alle waarschijnlijkheid niet behoeven uit te blijven. Ik verlang de diskussie over deze zaak niet te smoren. Mogt ik ten onregte den heer Mulder als deelgenoot van het eerste operatie-plan hebben voorgesteld — iets wat ik, uithoofde der volkomen bevoegdheid en waarheidsliefde van mijn voornoemden berigtgever nog geheel in het midden moet laten — het blijke, dat ik alsdan in dat *eene* punt te goeder trouw heb gedwaald en dat niet uithoofde van die eene dwaling heel mijn opstel als een ter kwader trouw, alleen in het belang eener *partij* geschreven stuk mag worden voorgesteld.

»Nu de discussiën over den oorsprong van het Utrechtsche adres eenmaal begonnen zijn, moeten ze naar mijn oordeel blijven voortduren tot zoolang de zaak tot volkomen klaarheid is gebragt. *Ik waag* het, aan *de Nederlander* te dien einde eenige vragen voor te leggen, waarvan eene eerlijke beantwoording in het belang der historische waarheid niet ongepast, veel min onbelangrijk zou zijn.

»Zou *de Nederlander* meenen, dat er *geen* voorafgaande zamenkomsten van personen — al moet er dan ook, de heer Mulder zegt het, de heer Mulder niet onder begrepen worden — van personen die onderscheidene rigtingen waren toegedaan en niet allen tot den kerkeraad behoorden, hebben plaats gehad? Dat het punt van al- of niet-adresseren, ja één of meer ontwerpen van adres, in die zamenkomsten zijn ter sprake gebragt, vóór dat de kerkeraad *als zoodanig* in de zaak is gemengd?

»Zou de *Nederlander* meenen, dat de predikant Montijn *niet* mag beschouwd worden als een der hoofdaanleggers — misschien, zoo het beweren van den heer Mulder waarheid behelst, als *de* hoofdaanlegger — van het Utrechtsch petitionnement?

»Zou de *Nederlander* — of de korrespondent, die zegt dat het adres van den kerkeraad is uitgegaan — ook kunnen verklaren, wat toch die zinsnede beduidt, door den kerkeraad gebezigd in zijne cirkulaire aan de overige Nederlandsche kerkeraden, dat namelijk de beweging »*door gemeen overleg van politieken en kerkelijken*" is tot stand gebragt?

»Zou de *Nederlander*, nu de heer Mulder zich zoo bescheiden op den achtergrond dringt, ook kunnen mededeelen, *welk* aandeel de heer Mulder toch gehad heeft in de vereeniging *Koning en Vaderland*, waarvan reeds in de eerste dagen van April de grondslagen zijn gelegd, en *van waar* het toch komt, dat de heer Mulder — de eenvoudige teekenaar — tot mede-hoofdbestuurder van die vereeniging werd gekozen?

»Ik voeg er nog een andere vraag bij. Zou *de Nederlander* van meening zijn, dat er *geen* krachtige pogingen zijn aangewend, om door eene deputatie den Koning het adres *persoonlijk* te doen aanbieden, en wel door eene deputatie van »politieken en kerkelijken"? En zou *de Nederlander* in het tegenovergestelde geval de namen

der personen ook kunnen meêdeelen, op wie de keuze was gevallen?

»*De Nederlander* zal wel de goedheid hebben, deze vragen met iets meer dan een half woord of eene aardigheid te beantwoorden. Het blad, althans een zijner hoofdbestuurders, is er toe bij magte. Bleef onverhoopt het blad in gebreke, aan mijn verzoek te voldoen, de redactie van *de Grondwet* zal het zwakke geheugen van *de Nederlander* misschien wel eens te hulp willen komen.

»Genoeg voor heden. De onpartijdige lezer zal zijn oordeel, in den strijd tusschen den heer Mulder en mij, nog wel eenige dagen willen opschorten. Ik houd mij overtuigd, dat ik zeer spoedig, hetzij tot eene officieuse bevestiging — in den letterlijken zin *bewijsbaar* zijn dergelijke beweringen nooit — van hetgeen ik omtrent den heer Mulder heb meegedeeld, hetzij tot eene openlijke herroeping, in den zin hierboven door mij aangeduid, mij zal zien in staat gesteld. Ik hoop dat nader schrijven onmiddelijk in *de Grondwet* publiek te maken.

»Ik zal dat echter naamloos doen. Ik acht den tijd niet gekomen, om mijn naam te openbaren. En, 't is immers niet de vraag, *wie* het is, die beweert dat de heer Mulder de vaan der beweging ontrold heeft, maar alleen, *of* de heer Mulder dat werkelijk heeft gedaan.

»27 Jan. 1854. *De Schrijver van* DE APRILBEWEGING."

Men leest in de Tweede editie van de *Amsterdamsche Courant*:

»Londen, Heden, Dingsdag 31 Jan. De heden morgen verschenen editie van den *Times* levert eene schets van den hoofdzakelijken inhoud der Troonrede, waarmede het Parlement heden middag door koningin Victoria in persoon (*zie het telegrafisch berigt in ons n°. van Maandag 23 dezer*) zal geopend worden.

»De Troonrede, zegt de *Times*, zal met betrekking tot de Oostersche quæstie de eenvoudige verklaring behelzen, dat de hoop op het herstellen van den vrede tot op dit oogenblik is teleurgesteld.

»Intusschen zullen de maritieme en militaire krachten worden vermeerderd en versterkt. Deze kennisgeving zal zich, volgens den *Times*, alleen bepalen tot de aanvrage om den bijstand van het parlement bij de daartoe te nemen maatregelen, de zaak verder overlatende aan het oordeel van Europa en het verlicht gevoelen des volks. Engeland zal, met Frankrijk verbonden, Rusland tegengaan; beider streven zal echter zijn, om daarbij zoo zorgvuldig mogelijk den strijd te voorkomen, die ingeval hij onvermijdelijk blijkt, met den gemeenschappelijken vijand zal worden gevoerd.

»Vervolgens zullen de hervormingen der parlementaire en geestelijke hoven, als de eerst aan de orde zijnde punten van behandeling in de geopende zitting, worden opgegeven. De wet op het armwezen zal herzien worden, en de scheepvaartwetten verbetering en aanvulling ondergaan, door de vergunning tot kustvaarthandel aan de vreemde schepen te verleenen.

»Hervormingen, met betrekking tot het onderwijs en de civiele dienst, zullen almede op den voorgrond worden gesteld in de te houden troonrede, die volgens den *Times*, kalm en waardig zal zijn, en wier zaakrijkheid en bondigheid genoemd dagblad reeds bij voorraad roemt."

Bergen-op-Zoom zal met gaz worden verlicht.

Men schrijft uit Weert, 27 Januarij:

Zondag den 22 dezer hadden wij het genoegen door drie afgevaardigden der St. Vincentius Vereeniging van Eindhoven, de heeren van den Heuvel, (lid der Tweede Kamer), secretaris der vereeniging te Eindhoven, Smits, thesaurier, en van Kol, magazijnmeester, plegtig te worden geïnstalleerd. 's Morgens ten 9 ure werd door den Z. Eerw. Heer P. J. Maessen, Directeur van het Collegie, en President der Vereeniging eene solemneele mis opgedragen ten einde 's Hemels Zegen over de alhier ingestelde weldadige inrigting af te smeeken, onder welke mis, door den Wel-Eerw. Heer Boermans, Secretaris van Z. Doorl. Hoogw. Paredis, Bisschop van Roermond, een sermoon werd gehouden in verband met de plegtigheid, en waarin hij door zijne wegslepende welsprekendheid gedurende ruim een uur de aandacht van meer dan 2500 toehoorders wist te boeijen. Na de H. Mis had in het lokaal der vergaderingen van de H. Vincentius-Vereeniging de plegtige installatie plaats en hield de heer van den Heuvel eene indrukwekkende toespraak, waarin hij in korte woorden liet door den Eerw. Heer Boermans gezegde herhaalde, en de struikelsteenen en hinderpalen aantoonde, welke de werkende leden in hunne heilzame werkzaamheden zullen ontmoeten, terwijl hij hen met krachtige woorden moed inboezemde, om met onverschrokkenheid en vertrouwen op den Goddelijken bijstand, den reeds ingeslagen weg te vervoorderen.

Hoezeer bijzonder langzaam, gaat de opruiming van het ijs steeds voort, ten gevolge waarvan de buitengewone rivier-correspondentie in Noordbrabant, alsmede in Gelderland, wat betreft de Maas en de beide Waaloevers, is opgeheven.

De Neder-Rhijn en de Lek zitten nog vast van den steenoven op Loowaard tot bij Schoonhoven; het ijs verzwakt echter meer en meer, terwijl ook de open vakken bij Wijk bij Duurstede, Culemborg, Schalkwijk en Vreeswijk steeds grooter worden.

Te Westervoort is de IJssel nog digt, doch het ijs verzwakt zeer. Daar en te Arnhem wordt zeer geringe verandering in den waterstand bespeurd. Te Kampen is de rivier nog digt; aan het Katerveer is de passage hersteld.

Te Keulen was de waterstand heden morgen 3 voet 8 duim, des 2 duim was.

De schipbrug over den Rhijn was weder gelegd. Te Coblentz vertoonde zich geen ijs meer. Van den Curley tot beneden Caub zat het ijs nog vast met open vakken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Januarij. Met zekerheid valt er niets van den staat der Oostersche quæstie te zeggen. De geruchten in omloop, zoowel betreffende een botsing in de Zwarte Zee, als overwinningen die de Turken bij Kalafat behaald hebben zien wij niet bevestigd.

Een telegrafische dépêche over Triëst ontvangen, zegt het volgende:

De bevelhebbers der vereenigde Fransch-Engelsche vloten hebben naderen last ontvangen, tengevolge waarvan zij eene meer active rol in de Zwarte Zee beginnen te spelen. De Fransche en Engelsche schepen zoeken de Russische bodems op, en wanneer zij die ontmoeten, brengen zij ze tot de naastbij gelegen Russische haven, met bevel die niet weder te verlaten. In de jongste dagen zijn, naar men verneemt, 9 of 10 groote Russische schepen, langs de Aziatische kust, nabij Battoun, door een groot deel der vereenigde vloten ontmoet, en gedwongen geworden uit zee terug te trekken en naar de naaste haven te stevenen.

— Naar men uit Konstantinopel meldt zouden de eskaders stelligen last hebben in de Zwarte Zee te verblijven, zoo lang de Russen de Donau-vorstendommen niet inruimen.

ENGELAND.

LONDEN, 27 Jan. Bij voortduring is de quæstie wegens Prins Albert, als zich bemoeid te hebben met Engelands staatkundige aangelegenheden aan de orde van den dag. Men weet dat genoemde prins, wel figureert als de echtgenoot der koningin, maar volgens 's lands wet verpligt is zich van allen invloed op het beleid der regering te onthouden. De aanstaande opening van het Parlement doet de polemiek steeds heviger worden. De ministerieele bladen beijveren zich om te beweren dat de beschuldigingen tegen den prins ingebragt onbepaald en van allen grond ontbloot zijn.

Een getuige echter schrijft onbewimpeld dat Lord Palmerston in 1851 uit het toenmalige kabinet, gepresideerd door Lord John Russell is getreden, omdat hij ontwaar was geworden »door zekere documenten, die in zijn bezit waren, dat de prins een inkonstitutioneelen invloed uitoefende op de buitenlandsche zaken van Groot-Brittanje."

Deze dokumenten zouden in handen gekomen zijn van een welbekend baronnet, een schrijver van naam zou ze vervolgens in eene brochure hebben bijeen gevoegd, welke echter terstond weder na reeds gedrukt te zijn, vernietigd is geworden. Eenige exemplaren moeten echter nog bestaan. De wijze, waarop de *Morning Herald*, het orgaan van Lord Palmerston, deze feiten tracht te ontzenuwen bewijst genoegzaam dat de grondslag dezer anekdote waarheid behelst.

Een korrespondent van den *Times* geeft zijne bevreemding te kennen over al de beschuldigingen die er in den laatsten tijd tegen den prins zijn uitgebragt, en verklaart niet te kunnen begrijpen hoe de hoogere klassen hieromtrent eenstemmig zijn met de lagere. Naar het zeggen van dien korrespondent moet er in een winkel ten platten lande gezegd zijn dat het gedrag van prins Albert hoog verraad was 'twelk met den dood gestraft moest worden. Op de vraag wat zal er van de koningin worden? was het antwoord:

»De Koningin zal niet sterven, maar zij zal haar kroon verliezen."

De socialistische of chartistiche opvoeding der Engelsche winkeliers schijnt dus verder gevorderd, dan men zou vermoed hebben. Doch wat is de rede van de overeenstemming tusschen de hoogere en lagere klassen? De sleutel tot dit raadsel vindt men welligt in de godsdienstige gevoelens des prinsen. De hoogere klasse is anglikaansch, en ziet sinds lang met jalousie en bekommering dat het Pruissische piëtismus onder de bescherming en de aanmoediging van prins Albert in Engeland veel wint. Het lang weerhouden misnoegen is eindelijk uitgebroken en het is niet te voorzien welke gevolgen het na zich zal slepen. Men zegt dat Lord Palmerston ook hier wederom de hand in het spel heeft, doch als minister zich behendig achter de schermen houdt.

— De ministrieele bladen geven de verwachting te kennen dat de koningin bij de opening van het Parlement op den 31 Januarij eene krachtige en duidelijke verklaring zal afleggen omtrent de verhouding van Engeland tegenover de verwikkelingen in het Oosten, en dat die verklaring zal strekken om een einde te maken aan het weifelend en misleidend gedrag van den Czaar ten aanzien van den Europeschen vrede.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 30 Jan. De gelitographeerde korrespondentie meldt dat de Keizer van Rusland voornemens zou zijn, zich naar Berlijn te begeven.

Dezelfde correspondentie verhaalt dat de Keizer van Oostenrijk aan den Czaar geschreven heeft om hem over te halen tot aanneming der jongste Weener voorstellen.

BELGIE.

BRUSSEL, 30 Jan. Prins Napoleon is heden alhier gearriveerd. Men wil dat zijn bezoek alleen aan hoffelijkheid moet worden toegeschreven. Hij zal tot aanstaanden Donderdag of Vrijdag alhier vertoeven.

STADSNIEUWS.

In de 222ste Staats-Loterij zijn in de 4e Klasse bij de 2e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 19273 *f* 25000, N°. 15518 *f* 1250, N°. 15347, 5578, 6525, 11743, 1643 en 10504 ieder *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 31 Januarij.

BEVALLEN (29 Jan.): W. C. Dinger, geb. Straub, D.

OVERLEDEN (25 Jan.): J. G. Bertelman, 72 j. — (27 Jan.): S. J. Hebert, wed. J. H. Swartwout, 74 j. - G. S. Jansma van der Ploeg, 15 m.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55 7/16	Livorno	2/m.	*f* 88 5/8
»	zigt	» 56	Napels	»	» 81 1/2
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.82
»	1/m.	» 55 1/8	Weenen	6/w.	» 27 1/2
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 35 5/8
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98 1/2
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35 1/4
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35 3/8
Lissabon	»	» 40 3/4	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40 3/4	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45 1/2	Rotterdam	»	1/8

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		30 JAN. 4 u. gebl.	31 JAN. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2 1/2 pCt.	59	58 3/4	à	59	58 3/4
Dito Dito	3 »	70 7/8	70 7/8	»	71	
Dito Dito	4 »	87 5/8	87 5/8	»	87 11/16	87 11/16
Amortisatie	3 1/2 »	[illegible]		»		
Handel-Maatschappij	4 1/2 »			»		
Haarlemmermeer	5 »			»		
O. I. Leening 1844	4 »	87 5/8		»		
Aand. Arnh. Spoorweg	4 1/2 »			»		
Dito Hollandsche dito	»			»		
Obligatiën	4 1/2 »			»		
België, Certifikaten	2 1/2 »			»		
Dito	4 1/2 »			»		
Dito *Rothschild*	2 1/2 »			»		
Frankrijk, Certifikaten	3 »			»		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 »	100 3/8	100 3/4	»	101 1/8	
Dito A°. 1828—1829	5 »	100 1/4	100 3/4	»	101	
Inschr. op 't Grootboek	6 »			»		
Dito Certifikaten	6 »		68 3/4	»		
Certifikaten te Hamburg	5 »			»		
Negot. 1831 en 1833	5 »	90	90	»		
Negot. 1840	4 »	84	84 1/8	»	85	
Dito *Stieglitz*	4 »	83 1/8		»		
Dito Nieuwe	4 »			»		
Nieuwe Engelsche	4 1/2 »	88 1/4	88 3/4	»	89	
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1 »	18 3/4	18 5/8	»	18 3/4	
Nieuwe	3 »	40 5/8		»		
Binnenlandsche	5 »	85 5/8	35 1/2	»	85 3/4	35 3/4
Cert. Coup. Sp. Com.		4 1/16	4 1/8	»	4 3/16	
Amortisable schuld		4		»		
Portugal, te Londen	3 »	84 1/16	84 1/8	»	84 3/8	84 1/16
Dito Uitgestelde				»		
Weener Bank	5 »			»		
Dito	4 »			»		
Metalliek 1816—1852	5 »	66 5/8	65 3/4	»	66 1/8	
Dito 1847	2 1/2 »	34 1/4	34 1/4	»	34 3/8	
Dito 1851 en 1852	2 1/2 »	34 1/4	34 1/4	»	34 3/8	
Dito 1849	5 »	83 1/2	82 1/4	»	82 3/4	82 3/4
Dito Letter B	5 »	83 1/8	82 1/4	»	82 3/4	82 1/2
Aand. *f* 500 bij *Rothsch.*				»		
Dito 250 dito 1839				»		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 »			»		
Polen, Obligatiën	4 »	73	74	»	74 1/2	
Aandeelen 1835				»		
Dito, met Loting fl. 500				»		
Sardinië, te Londen	5 »			»		
Denemarken, dito	5 »			»		
Peru, dito	4 1/2 »	61	62	»	62 1/2	
Grieken, te Londen	5 »			»		
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5 »			»		
Dito te Londen	6 »			»		
Dito Bank			3 3/4	»		
Louisiana, te Londen	5 »			»		
Brazilië, te Londen 1824	5 »			»		
Dito 1843	5 »			»		
Granada, dito à £ 100	2 1/2 »		17 3/8	»	17 5/8	
Dito Uitgestelde		7 1/16	7	»	7 1/16	
Ecuador				»	1	
Mexiko, te Londen £ 100	3 »	22 5/8		»		
Dito Onbepaalde	3 »	22 5/8	22 3/4	»	22 11/16	22 11/16
Venezuela, te Londen	3 1/2 »	20 3/4		»		
Dito Uitgestelde	1 »			»		

Onze fondsenmarkt leverde heden niet veel bijzonders op, handel en variatie waren zeer matig bij eenigzins flaauwe stemming.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 30 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 50¼, 1840, 1842 4½ pc. 90⅛ 1852, —; Spanje 1—3 pc. $18\frac{7}{16}$; Binnenl. 3 pc. 35¾. Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5. pc. $69\frac{1}{16}$.

PARIJS, 30 Jan. Fransche 3 pc. 68.75; 4½ pc. —.—; 3 pc. Spanje 36; id. 1 pc. —; 4½ pc. België —; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850 86.

MADRID, 27 Jan. Spanje 3 pc. 37½; 1 pc. 19¼; Comité-Bewijzen —; Passive —.

LONDEN, 30 Jan. Consols 90⅝ a —; 3 pc. Spanje buitenl. 39⅝ a —; 1 pc. dito 18⅞ a —; Comité-Bewijzen 4⅛ a ; Passive 4⅛ a —; Rusl. 5 pc. 106 a —; 4½ pc. dito 90 a ; Holl. 4 pc. 90¾ a —; 2½ pc. 60⅝ a —; Braz. 97 a —; Peru 4½ pc. 86 a —; Gren. uitg. 6½ a ; id. werk. 18½ a —; 3 pc. Mexiko 23½ a —; 4 pc. Portugal 37⅝ a —; Ecuador 4 a —; Wissel op Amst. —.—; Weenen 3/m. —.—; Hamburg 3 m. —.—.

WEENEN, 30 Jan. Met. 5 pc. 90⅛; id. 4½ pc. 80⅝; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 12.18, Amst. ——; Parijs —; Goud 31¾; Zilver —.

BERLIJN, 30 Jan. 3½ pc. Pruissische Staatschuld —; 4½ pc. Rusland, 88¼; 5 pc. 103½.

HAMBURG, 30 Jan. Spanje 3 pc. 33½; id. 1 pc. 17¾; Sardinië 5 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Amst. —.—; Weenen —.

FRANKFORT, 30 Jan. Met. 5 pc. 69½, 3 pc. Spanje binnenl. 36; id. 1 pc. $18\frac{15}{16}$; Wissel op Londen 3/m. ——; Parijs 93⅜; Amsterdam 100¼.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN

Metalliek	*f* 23,—	a —	Pruissische	*f*	3¾	a —
Napelsche	- 23,10	„ —	Spaansche	-	2,42	„ —
Div. in £St.	- 11,55	„ —	Hamb.-Russ.	-	—	„ —
Eng. Russen	- —,—	„ —	Russ. in £ R.	-	36½	„ —
Fransche	- 5¼	„ —	[illegible] Pap. „	-	1⅛	„ —
Belgische	- 55½	„ —	Poolsl. in fl.		27	„ —

Portugeesche *f* 11,60. Buitenl. Spaansche *f* 11,62½.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,63	a	9,75
Oude Geraude Dukaten	» 5,60	»	5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,60	»	11,75
» Pistolen	» 9,55	»	9,70
Stukken van 20 Francs	» 9,30	»	9,45

Baren Goud en Specien a *f* 1442.60 per Ned. ℔ fijn 9½ à 10 pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	*f* 2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	»	2,38
Brabandsche Kroonen	» 2,65	»	2,70
Fransche	» 2,70	»	2,75
Pruissische Daalders	» 1,74	»	1,77
Zilver 1000 à 980	*f* —,—	à	—,—
» 900 » 700	» 104,20		104,70

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 31 Januarij.

VOORRAAD van JAVA KOFFIJ op Ontvang-Cedullen op 31 Januarij 1854.

Voorraad op 23 December Ul.	255,255 Balen.
Afgeleverd in deze maand	7,919
Voorraad op heden	247,336 Balen.

VOORRAAD van BANCA TIN op Ontvang-Cedullen op heden . . . . . 40,412 Blokken

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 30 Jan. Tarwe. Jarige Puike Zeeuwsche, Vlaams. en Overm. *f* 465, 480; middelsoort *f* 420 *f* 450; geringe *f* 375, 398; N. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. *f* 480, 504; Blaauwe dito *f* 375, 398; Zomer dito *f* 375, 398. — 155, 156, 157/2 ℔ witb. Poolsche *f* 505, *f* 510, 515; 161/2 ℔ Bovenlandsche Ris *f* 500; 160/2 ℔ Hooglandsche Kleefsche *f* 510; 159/2 ℔ Rostocker *f* 500; 158/2 ℔ dito *f* 505; 166/2 ℔ Petersburger Kubanka *f* 460. — Rogge. N. Zeeuwsche en Vlaamsche *f* 390, 405; N. Noordbrabandsche *f* 360, 375. — 143, 145/2 ℔ Eupatoria *f* 350, *f* 348, 350; 146, 147/2 ℔ Odessa *f* 355, 350, 355; 145/2 ℔ Fransche *f* 335; 142 2 ℔ Galatz *f* 320, 140, 143 2 ℔ Archangel *f* 320, 323, 345; 144/2 ℔ Riga Poolsche *f* 340. — Gerst. Nieuwe Zeeuwsche en Vlaamsche Winter *f* 234, *f* 246; n. dito dito Zomer *f* 210, 219. — Haver. Zeeuws. en Polder Korte *f* 135, 150; dito en dito Voeder *f* 102, *f* 117. — Boekweit. Noordbrabandsche op 140/2 ℔ *f* 261, *f* 262, *f* 265; Rijn en Mechelsche *f* 260; puike Rozendaalsche *f* 268. Duiven *f* 262. — Boonen. Zeeuwsche Paarden *f* 222, 237; sche dito *f* 278; Walchersche Witte *f* 428, 443; Zeeuwsche *f* 443; Nieuwe Walchersche Bruine *f* 420, Nieuwe Zeeuwsche Bruine *f* 330, 390. — Erwten. Nieuwe Walchersche Blaauwe *f* 375, 390; Dito Zeeuwsche ordinaire *f* 330, 360; dito dito groote *f* 360, 390; dito dito Witte *f* 300, 330; dito dito Graauwe *f* 330, 360; dito Geldersche dito *f* 450, 480. — Koolzaad. Verkocht: Vlaamsch, gestort 68 ℒ. — Slag-Lijnzaad in eenen do n. Verkocht: 112/113 ℔ Morchansky *f* 326, 330; 112/113 ℔ Kalcutta *f* 350; 108/109 ℔ Petersburger Morchanky *f* 315. Nieuw Inlandsch Zaai dito met redelijke aanvoer goed te plaatsen. Verkocht: 1e kwaliteit *f* 4,30, 4,40, 2e dito *f* 3,50, 4 per Dordsch achtendeel. — Kanariezaad. Verkocht van *f* 11 tot 11,75. — Bruin Mosterdzaad, nieuw *f* 18½, 19½, Geel dito dito *f* 13, 16 per Mud. — Raapkoeken *f* 80, 82. Lijnkoeken *f* 110, 115 pr. 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 159/2 ℔ Rostocker *f* 510. — Rogge. 148/2 ℔ Kaukasus *f* 365; 140/2 ℔ jarige Archangel *f* 318; 143, 144/2 ℔ Riga Poolsche *f* 330, 338; 145/2 ℔ dito dito te Schiedam *f* 332; 146/2 ℔ Liebau dito *f* 352. — Koolzaad. Flakkeesch Zakmaat 65 ℒ. — Hennepzaad. Inlandsch *f* 210.

ANTWERPEN, 30 Jan. *Granen* zeer kalm met weinig zaken *Rijst.* Hiervan zijn 400 balen gepelde Ara an verkocht. *Ruwe Suiker.* Hiervan zijn afgedaan 2050 zakken Fernambuc. *Koffij* zonder handel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 30 Jan. J. C. Marshall, Hollander, Londen.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Anna Maria Wilhelmina, G. C. Fisscher: 1570 b. Koffij, 805 kann. Suiker; 292 ch. Tin, 1405 b. Bindrottingen, N. H. M.

ROTTERDAM.

PADANG, Julia, Jb. van Vollenhoven: 4126 b. Koffij, 150 p. Cassia, 1880 st. Huiden, 4 v. Olie, 1 partij Hoorns, 1120 b. Bindrott., van Overzee en Comp.: 1837 b. Koffij, Order.

BOEKBEOORDEELING.

Volks-almanak voor Nederlandsche Katholieken in het jaar des Heeren 1854. Bijeengebracht door Jos. Alb. Alberdingk Thijm en H. J. C. van Nouhuis. *Te Amsterdam bij* C. L. van Langenhuysen.

III.

De stichting van »het armhuis van Sinte Catherijne te Gent" in 1362, gaf den heer van der Horst de stoffe aan de hand tot het schrijven van een verhaaltje in de manier der novelle.

Twee voorname burgermanszoonen van Gent, Hendrik Alijns en Simon Rijm, hadden gelijktijdig eene hartstochtelijke liefde opgevat voor eene rijk en bevallige maar ijdele schoone. Olschoon gestreeld door de onderscheiding, haar te beurt gevallen en die beantwoordende, meende het meisje echter een aanzienlijker partij te kunnen doen en wees de beide jongelingen weder af. Het gevolg hiervan was, dat deze elkander een fellen haat begonnen toe te dragen, wijl elk in den waan verkeerde dat hij door den ander was verdrongen, onbekend als ze waren met de eigenlijke beweegredenen der schoone. Die haat vermenigvuldigde zich, volgens de gewoonte dier tijden, in beider familien, en brak ten laatste uit in een moorddadig gevecht, waarbij Hendrik Alijns onder de slagen van zijn wederpartij bezweek. Dit voorval greep plaats in 1354, op een Zondag en in een Kerk.

Lang en hevig bleven de gevoelens over de schuldigheid van dit bloedig feit verdeeld. De partij des verslagenen eischte wraak, de partij van den doodslager zocht het wanbedrijf te vergoelijken. Het kapittel van Sint Baef aan 'twelk de magt was, om in deze zaak regt te doen, aarzelde in zijn uitspraak. Eerst op een Zondag in 1362, werd bij monde van den abt van Sint Pieter, een vonnis uitgesproken, 'twelk inhield, dat Simon Rijm tot boete voor zijn doodslag aan Hendrik Alijn gepleegd, een armhuis zou bouwen en ter eere van Sinte Catharijne begiftigen, dat dit armhuis vervolgens ten eeuwige dage zou overgaan in handen der nakomelingen van de Alijns, die daarentegen zweeren moesten voldaan te zijn en van alle verdere wraakneming af te zien. Een en ander geschiedde. Het meisje, dat reeds voorlang bekend was geworden als de eerste aanleiding tot het noodlottig ongeval gegeven te hebben, verloor door een brand, hare rijke bezittingen, en zwierf in armoede rond. Simon Rijm, die na verloop van tijd, haar ellendig leven vernam, vervoegde zich bij de Alijns, en vroeg voor haar een plaats in het armhuis.

Ziedaar de dorre omtrekken van het verhaaltje door den heer van der Horst geleverd. Zoo de lezer over 't algemeen, weinig genoegen neemt in onze schets, hij beproeve vrij, of het origineel hem beter bevallen kan, een weinig meer gekleurd als het hier en daar is, met een enkele poging des auteurs nog daarbij om zijne stoffen soms wat te dramatiseeren.

Het is zoo, de heer van der Horst heeft ons niet veel anders geschonken dan wij hier hebben opgegeven. Het is inderdaad jammer, dat de vlugge en met zoo vele goede gaven toegeruste schrijver, zijn rijke stof dus geheel ongebruikt heeft laten liggen. Hij heeft geen enkel treffend moment, 't welk zijn onderwerp hem telkens aanbiedt, ter voorstelling en uitwerking opgegrepen. Voor eene uitvoerige schildering van hartstogten en situatien was zijn *cadre* zeker te eng; maar wordt zulks dan altijd vereischt om eene aanschouwelijke voorstelling te geven? Is een enkele trek maar ter juistere plaatse aangebragt, daartoe niet genoeg! Wat is er nu van zijn verhaal 't welk zich in de spheren der poezy wil bewegen geworden? een trage, en mat gekleurde vertelling, die slecht te zamenhangt, en zelfs de moreele waarschijnlijkheid mist.

Wie zijn toch die twee jongelingen die te gelijk hun zinnen op hetzelfde meisje zetten? Zij waren poorters van Gent; nu ja; maar hun karakter, hun inviduliteit, hun drift, in vorming aanwas en kracht? ge verneemt er niets van. Hun beider ziel werd door minnennijd vervuld zegt de schrijver zeer flaauwtjes, en dat van zulk een vreeselijken hartstogt, die het eigen leven en dat eens anderen verscheurt. Shakespeare heeft dien in zijn Othello in al zijn ontzettende kracht, van de eerste naauw verklaarbare aanraking af, laten woeden; maar hier, hoe is die drift ontvlamd, hoe greep zij voort om in bloedstorting eindelijk te versmoren? Door een onbegrijpelijk misverstand, dat zelfs den schijn der waarheid niet voor zich heeft. Beide jongelingen waren van de hand gewezen, hoe kon nu de een denken dat hij had moeten wijken voor den ander. In het verhaal komt niets voor dat tot zulk een vermoeden eenige aanleiding geeft. Wij worden na dat de minnennijd vermeld is, alleen bedaard afgescheept met de vrij alledaagsche zedeles, dat de mensch zich niet moet laten overmeesteren door zijne hartstogten. Waarom die overmeestering dan niet trapsgewijze laten zien en de wet gehoorzaamd die gebiedt, dat een feit moet oprijzen uit de karakters.

Met eenige meerdere uitvoerigheid wordt de doodslag aan Simon Rijm gepleegd geschilderd, ofschoon er op het moment geen rede voor aanwezig is. Het is echter blijkbaar dat de schrijver hier getracht heeft door deccoratien het effekt te verkrijgen, 't welk hij door zijne personen niet vermogt uit te werken; en zulks is nog eenmaal het geval aan het slot, waar sint-Baefs kapittel vergaderd is om het vonnis te spreken. Wij zouden den auteur nog verschillende vragen kunnen doen, vooral naar de houding van Hendrik Alijns, gedurende het H. Misoffer, 't welk zelfs in zijn ontzaggelijkst moment geen enkelen indruk op zijn onstuimig gemoed te weeg brengt. Ge bespeurt geen enkel oogenblik van verteedering, hoe ras voorbijgaande die dan ook wezen moge, in zulk een verwilderde ziel. — Bij eenig nadenken komt het ons voor, dat de heer van der Horst gereed zal erkennen, dat de figuur die hij ons onder den naam van Hendrik Alijns op dien noodlottigen Zondag morgen in de Sint-Jans Kerk te zien geeft, noch schrik inboezemt, noch medelijden verwekt, omdat ze niets menschelijks heeft, en de impressie geeft van een belagchelijken dolleman wel niet, maar van een tooneelspeler, die meent dat groote passien niet anders dan door groote gebaren en hevige geluiden zich vertolken laten.

En nu het meisje. Er wordt niets anders van haar gezegd dan dat zij schoon, rijk en ijdel was, en gaarne wilde huwen met een »edelen jonker." In het eene zoo wel als in het andere ligt volstrekt niets buitengewoons, en toch komen wij niets meer van haar te weten. Een dubbele, en wel een zoo zeer hartstogtelijk minnende voor een onbeduidend voorwerp blijft ons een raadsel. Ook zou men kunnen vragen of het haar niet wijsstond heur hand voor een »edelen jonker" te bewaren; en daarenboven kon zij altijd maar een der beide op haar verliefde personen huwen. Zou nu de ander, zoo zij dit gedaan had, te vrede zijn geweest? Wij zien dus niet in, waarom op haar de schuld van deze bloedige katastrofe wordt geworpen, waarom zij onder de verachting harer medeburgers gebukt ging en als door des hemels wraak vervolgd, tot zoo een diepen staat van ellende vervalt. Voor zulk een gevolg is hier althans geen oorzaak aangegeven.

Wij zouden nog een geruimen tijd op het betreden terrein kunnen vertoeven, ten einde hetgeen, naar onze meening, in den arbeid des heeren van der Horst gebrekkig is, duidelijker te maken. Doch wij vertrouwen voor een dagblad-artikel reeds genoeg gezegd te hebben. Wij konden er echter niet van tusschen een oogenblik bij het stukje van den heer van der Horst stil te staan, omdat wij vroeger veel beter dingen van hem gezien hebben, en weten welke schoone verwachtingen hij den Katholieken van Nederland reeds heeft ingeboezemd, en wat hij, vooral op het historisch terrein, ons nog zal kunnen schenken. En, zoo het hem verder lust eenig historisch feit te poetiseeren, zouden wij hem gaarne met alle bescheidenheid, deze bedenking willen geven, namelijk zich te herinneren, dat de dichterlijke voorzienigheid, die door den dichter in de kleine wereld zijner schepping wordt opgevoerd, de goddelijke Voorzienigheid zich, om zoo te spreken, ten model en regel moet stellen, wijl zijn kunstwerk anders altijd zonder effect zal blijven als zijnde bezijden de waarheid, en schendende de wet der moraliteit die een is, en niet te breken.

»Maria Tesselschade Roemers" is het opschrift der laatste prozabijdrage van eenige uitvoerigheid.

Men heeft een aanmerking op dit stuk gemaakt. Deze: dat het niet op zijn plaats stond. Hiermede werd te kennen gegeven, dat dit artikel te rijk van inhoud, te fijn van bewerking was, om door het gros der lezers van een Volks-Almanak te worden genoten. Wij deelen volstrekt niet in die opinie. Zij draagt te veel het air van een tamelijk afgesloten gemeenplaats, om nog eenigzins in aanmerking te komen. Het zou de jammerlijkste kritiek

wezen, verondersteld altijd dat het er eene was, die op des autheurs werk kon gemaakt worden. Zijn er sommige die het bij de eerste lezing niet vatten, welnu, het is geene schande, weder van voren af aan te beginnen, en zich wat meer in te spannen. Zonder arbeid wordt men niets goeds magtig. — Wij bedanken den schrijver van ganscher harte, dat hij dien weg heeft ingeslagen en zijn Volks-Almanak heeft willen opluisteren met eene zoo schoone, en wij aarzelen niet er bij te voegen, voor ieder zoo verstaanbare bijdrage.

De heer Alberdingk toont, dat hij zich een waar en waardig denkbeeld vormt van Neêrlands katholieke bevolking. Hij stelt ze niet te hoog, maar ook niet te laag. Hij weet dat er in het volk (het woord niet opgevat in den demokratischen zin van vormlooze massa of in den modern-aristokratischen van lastvee, maar in zijn oorspronkelijke en goede beteekenis, die van het Evangelie, de menigte, de schare, *turba*) een verstand denkt als het zijne, bij deze wat meer, bij gene wel wat minner ontwikkeld; maar bovenal dat er in dat volk een hart klopt, dat voor de voldoening zijner hoogste en wezenlijkste behoeften, naar geen andere bron kan verwezen worden, dan waaraan het zelf zich verzadigt. — Hij heeft genoeg gezien, op wat blinde klippen de protestantsche faktie, die zich in het »Nut van 't Algemeen" heeft opgeworpen met hare volksboekjes, gestrand is, om niet op zijne hoede te zijn voor een diergelijk lot. In zoutelooze geschriftjes heeft die kleur- en karakterlooze klub zich tot het volk gewend; krachtige knapen en flinke mannen als schoolkindertjes bij de hand nemende, en met hen beuzelende en wauwelende over den hemel weet wat al fraaijigheden. Men staat, een oog werpende op die prulletjes, welke meestal in vragen en antwoorden zijn opgesteld, verbaasd over de dierlijke domheid der vragers, en de verwaande onbekookte repliek der antwoordgevers, nu eens een kwast van een schoolmeester, dan weder een pedante dorpsdominé. En men heeft gemeend met zulke boekjes, onder een kopje saliemelk bedacht het volk op te voeden. We zeggen er opvoeding tegen, en doen ze gaarne aan de liefhebbers present; want onder die flaauwiteiten, smakeloos als ze zijn, gelijk aqua-tofane, ligt het venijn verborgen van oppervlakkige twijfelarij en ongeloof. Of is het »Nut" geen echt protestantsche instelling, waar mannen als de heeren Hofstede de Groot en van Dam van Isselt de eerste partij zingen? Genoeg voor ons om niet meê te doen.

Neen, voor onze katholieke bevolking, die zich met den dag meer en meer begint te ontwikkelen, en zachtkens oprijst als uit een langen sluimer en om zich heen ziet, dat een anderen weg opent. De heer Alberdingk kent dien weg en is een goede en trouwe gids. Hij heeft ter regter ure begrepen, wat er vereischt wordt om Neêrlands Katholieken, voor de grootsche taak die hen reeds wenkt in het verschiet bekwaam te maken, en hij wijdt er zijn beste vermogens en krachten aan toe, om ze een fier bewustzijn te geven van hun eigen waarde, door ze bij voorkeur in te leiden in den roemrijken kring hunner vrome voorzaten, in dat schier tot onkenbaarheid toe mishandeld, maar altijd echt katholiek verleden. Doch daartoe heeft hij niet noodig af te dalen tot beneden den kring van het alledaagsche; want ziet, dit is wederom een dier geheimen van het Katholicismus, waar geen Protestantismus levend of dood ooit bij kan komen, dat hij, die geheel van het Katholicismus doordrongen en als doorademd is, welk een verholen vlugt zijn geest ook moge nemen, zich toch verstaanbaar over elk onderwerp binnen den kring des menschen liggende, weet uit te drukken, zich klein makende als een kind, naar het gebed des Heeren, 't welk de H. Kerk ieder dag nog herhaalt.

In het voor ons liggende historiesch-romantische tafereel, hebben wij een uitmuntend geslaagde proeve van des heeren Alberdingk Thijms zoo nuttige en rustige katholieke historie vorsching, medegedeeld in een behagelijken, levendigen, schilderachtigen vorm. Wij kunnen dat stuk hier niet van blad tot blad nalezen. Het zij genoeg te herinneren, dat het ons in de persone, van Maria Tesselschade Roemers, een der belangrijkste en beminnelijkste vrouwen voor den geest wenkt, die Nederland in het roemruchtig tijdperk der 17e eeuw heeft gekend. Die vrouw was katholiek, en moest, te midden van den hier te lande volbragten afval levende, zich in haar geloof staande houden, tegen de soms geestige en vleijende, soms bittere en stekelige conversatie harer vrienden, die protestantsch gekleurd waren. De schrijver heeft dit alles meesterlijk doen uitkomen, en is diep doorgedrongen in den geest van dat tijdperk, in de gedachten en handelingen der vernuften van het Muyder slot. Maar vooral is hij zulks in de gemoed- en geeststemming van Tesselschade, gelijk blijkt uit de belangrijke gesprekken tusschen haar en Vondel gehouden. Wij zouden gaarne uit die gesprekken, die ons de belangwekkende personen die spreken, weder geven gelijk ze eenmaal waren, iets mededeelen, doch waar blijft ons de ruimte? Daarom, de lezer neme het boekje nog eens ter hand, verlustige zich in het schoone geheel en hij zal met ons den heer Alberdingk dank zeggen voor de veroveringen die hij ook op onze 17 eeuwen weet te maken voor het Katholicismus. Dat krachtig protestantsch tijdperk (zoo als men het gaarne noemt, aan den linker oever) een ingestort gebouw sinds lang doch met den glans van welks puinhoopen men ons nog heden ten dage blind tracht te teisteren, ziet zich op die wijze van zijn grootste geesten beroofd en komt van lieverlede ons meer nabij.

Er rest ons nog een enkel woord te zeggen van de verzen in dezen Volks Almanak opgenomen. Ze zijn weinig in getal. Wij beklagen ons des niet. In poëzy is geen middelmaat. Ze is het ijdelste ding der wereld of het verhevenste. Wij meenen niemand der inzenders van verzen eenig onregt aan te doen, wanneer wij er ons bij bepalen geen enkel vers bij uitsluiting te noemen, hetzij als waarlijk poëtisch gedacht en bewerkt, hetzij als bloot berijmd. Wij komen echter niemand te na, zoo we ons beklagen dat de heer van der Ploeg, wiens dichterlijke talenten door ons hoog gewardeerd worden, slechts een - zeker zeer goed - maar reeds vroeger gedrukt vers voor den Volks Almanak heeft ten beste gehad.

De verzamelaar heeft »eene heusche klachte ingediend bij sommigen zijner gewone en hoog gewaardeerde bijdragers, die dit jaar achter zijn gebleven." Een even heusche dankbetuiging voor een rijken en gezegenden oogst, moge in een volgend jaar ons verrassen. Er ligt een wijd veld voor ons open, de geheele Nederlandsche literatuur, die, zal ze beantwoorden aan hare bestemming en de uitdrukking der maatschappij zijn, Katholiek moet worden. Wij hebben er bekwame en noeste arbeiders genoeg voor om het haar te maken. Het zou toch een schreeuwend kontrast zijn dat de katholieke maatschappij, die met de herstelling der hierarchie, ook ten onzent haar vast steunpunt heeft herkregen op litterarisch gebied, zich nog zou moeten blijven behelpen met den afval onzer langzaam vermolmende protestantsche maatschappij.

31 Januarij. G. v. N.

De dag der intrede van Nikolaas
van Nieuwland, eerste Bisschop
van Haarlem, binnen die stad.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 30 Januarij, in het O. Z. Heeren Logement.

1. Een Huis, Tuin en Erf, Amstel, Z 491; ƒ19900, ƒ100, Opgehouden.

2. Een Huis, Stalling, Tuin en Erf, Keizersgracht, Z 651; ƒ19300, ƒ 00, Dito.

3. Een Huis, Tuin en Erf, Keizersgracht, CC 728; ƒ1 700, ƒ100.
4. Een Huis en Erf, Kerkstraat, CC 635; ƒ2475, ƒ25.
} ƒ1930), ƒ1200 H. Gijselman.

6. Een dito, Nieuwendijk, L 45; ƒ4600, ƒ200, B. W. Hartgerink.

7. Een dito, Regt-Boomsloot, N 304; ƒ3550, ƒ20, A. Jong.

8. Een dito, Krom-Boomsloot, O 419; ƒ2400, ƒ175, I. Eeckhoff.

9. De Gronden *Oosterduin*, aan den Straatweg naar Overveen, groot b. 56 5480; ƒ32400, ƒ350.
10. Eene Boeren-Hofstede, over Perceel N°. 9, groot b. 9.8370; ƒ9050, ƒ30.
11. Vijf Kampen Wei- en Hooiland, over Perceel N°. 9, groot b. 5.3180; ƒ5050.
12. Een dito, belendende Perceel N°. 11, groot b. 3.8550; ƒ3400, ƒ25.
} ƒ50625, ƒ1600 E. Beukensfeld, Vlaghek.

13. Een Huis, Pakhuis en Erve, Roeters Eiland, W 162; ƒ2175, ƒ300, A. Jong.

14. Een Huis en Erve, Leprozensteeg, W 162; ƒ1625, ƒ4, P. Baaij.

15. 4 Kampen Wei- en Hooiland, in den Polder van Demmerik, Gem. Vinkeveen, groot b 1.1280; ƒ1925, ƒ100, F. T Everard.

16. Een Perceel Veenland, als voren, groot b. 2.4960; ƒ1375, ƒ70, A Jong.

17. Een Perceel dito, als voren, groot b 0.93; ƒ400, ƒ70, F. T Everard.

18. Een Perceel dito, als voren, groot b 0 9030; ƒ375, P. D Lusink, Jr.

19. Een Perceel Wei- en Hooiland, als voren, groot b. 1 305; ƒ625, ƒ3, W. K. van Maarschalkerwaart.

20. Een Perceel dito, als voren, groot b. 1.1580; ƒ500, ƒ100, J B J. T. Rappard.

21. De Zuidzijde van een Perceel dito, als voren, groot b 0 9064; ƒ825.
22. De Noordzijde van bovengenoemd Perceel, groot b 0 9439; ƒ725.
} ƒ1550, ƒ69 Denzelfden.

23. De Zuidzijde van een Perceel Wei- en Hooiland, als voren, groot b. 0.9084; ƒ825.
24. De Noordzijde van bovengenoemd Perceel, groot b. 0.5893; ƒ500, ƒ60.
} ƒ1385, ƒ35 H. Baaij, Jr.

25. Een Perceel Veenland, ten Oosten het vorige Perceel, groot b 2 66; ƒ875, ƒ 50, J. B J. T. Rappard.

26. Een Perc dito onder Abcoude-Proosdij, groot b 2 3.50; ƒ950, ƒ125, A. Langerhuizen.

N° 5 is niet geveild.

Advertentiën.

(3684) Heden overleed aan de gevolgen eener langdurige ongesteldheid, mijn dierbare Echtgenoot ANTHONIE VAN HAAREN, in den ouderdom van ruim Negen en Vijftig jaren, diep betreurd door mij en mijne vier kinderen.

Wed. A. VAN HAAREN,
geb. VAN ISSELT.

AMSTERDAM, 27 Januarij 1854.

(3679) ZWOLLE, den 27 Januarij 1854. Heden overle[ed] alhier de Wel-Eerwaarde Heer JOANNES JASPAR, emeritus Pastoor der R. K. gemeente *Onder de Bogen*, in de[n] ouderdom van ruim 73 jaren, na een langdurig en smartelijk lijden, en na met de H. H. Sacramenten der stervenden voorzien te zijn.

Mr. C. C. VAN DER SCHALK, Notaris residerende te *Noordwijk*, zal op den 8 Februarij 1854 *bij opbod*, en op den 15 Februarij *bij afslag*, beide dagen des voormiddags ten 1[0] ure, ten huize van de Weduwe DE KAN te *Noordwijkerhout*, in het openbaar ter koop aanbieden:

De bijzonder hechte en weldoortimmerde **BOUWMANSWONING** ***PUIKENDAM*** met derzelver **Heerenhuizing, Zomerhuis, Stalling voor 30 Koeijen, Karnmolen, groote zes roeden betimmerden Hooiberg, kapitaal Schapenhok, Koetshuis, Paardenstal, Wagenloods,** mitsgaders **ARBEIDSWONINGEN, BOOMGAARDEN, TUINGROND, uitmuntende WEI-** en **BOUWLANDEN, AFGEZANDE GRONDEN, BOSCH-** en **GEESTLAND,** alles staande en gelegen aan en bij den *Kerkweg*, onder de gemeente NOORDWIJKERHOUT, met nog eenig **WEI-, BOUW-** en **BOSCHLAND,** in dezelfde gemeente gelegen; te zamen groot 46 bunders, 90 roeden, 98 ellen; te aanvaarden, de Landerijen met 1°. April en de Woningen met 1°. Mei dezes jaars; alles bij biljetten breeder omschreven.

De veiling zal geschieden in 19 perceelen, welke daarna in verschillende massa's zullen worden aangeboden.

Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris. (3653)

(3671) Met 1°. Mei a. s. wordt te Rotterdam gevraagd eene bekwame **KINDERMEID**, van de R. C. Godsdienst; Huur **80** à **100** Gulden. Adres bij P. T. BRAAM, Boekhandelaar in de Leeuwenstraat te Rotterdam. Brieven *franco*.

KERKORNAMENTEN.

Door menigvuldige bezigheden belet de Eerw. Heeren Pastoors geregeld te bezoeken, schijnt het gerucht ingang te hebben doen vinden, dat ik mijne Affaire in **Kerkornamenten** gekwiteerd heb.

Ik berigt hiermede, [illegible] onafgebroken heb gedreven en blijf continueren, en neem de vrijheid mij in de gunst van de Eerw. Heeren Pastoors aan te bevelen.

P. J. HAMERS.

AMERSFOORT, den 30 Januarij 1854.

STOOMJAGTEN

varende tusschen

ROTTERDAM, MIDDELBURG,

en op alle daar tusschen gelegen plaatsen.

Voor de Maand FEBRUARIJ 1854.

Van *Rotterdam.*			Van *Middelburg.*		
†Donderd. 2,	's morg.	9 u.	*Woensd. 1,	's morg.	6 u.
†Zaturd. 4,	〃	9½ 〃	Vrijdag 3,	〃	6½ 〃
†Dingsd. 7,	's midd.	12 〃	Zondag 5,	〃	6 〃
†Dond. 9,	〃	10 〃	Woensd. 8,	〃	8 〃
Zaturd. 11,	's morg.	5½ 〃	Vrijdag 10,	〃	9½ 〃
Dingsd. 14,	〃	6 〃	Zondag 12,	〃	11 〃
Dond. 16,	〃	7 〃	*Woensd 15,	〃	5½ 〃
†Zaturd. 18,	〃	9 〃	*Vrijdag 17,	〃	6 〃
†Dingsd. 21,	〃	10½ 〃	*Zondag 19,	〃	6 〃
†Dond. 23,	's midd.	12 〃	Woensd 22,	〃	6½ 〃
Zaturd. 25,	's morg.	4½ 〃	Vrijdag 24,	〃	9 〃
Dingsd. 28,	〃	6 〃	Zondag 26,	〃	10½ 〃

Op de dus † gemerkte dagen kan men gewoonlijk vóór de afvaart te Rotterdam met den Spoortrein aankomen.

Op de dus * gemerkte dagen is de overtogt wegens Stroomtegenstand van langeren duur dan op de overige.

In Correspondentie met Diligence-diensten tusschen Middelburg en Vlissingen, Zierikzee en het Veer te Zijpe, Goes en het Veer te Wolfaartsdijk.

De Goederen kunnen tot één uur vóór de Afvaart bezorgd worden; later aangebragt, blijven dezelve tot de volgende reis liggen. (3683)

Verschillende Jaargangen van het ROOMSCH CATHOLIJK MAGAZIJN, ter verbreiding van Nuttige Kundigheden.

In plaats van ƒ5,00 per jaargang ƒ1.00 met platen.

Bovenstaande werken leveren eene aangename, nuttige en godsdienstige lectuur op, zoo wel voor volwassenen als voor de jeugd, terwijl de prijs zeer gering is.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.